

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 16.3.2023
COM(2023) 162 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

30 år med det indre marked

1. INDLEDNING

I år kan vi fejre det indre markeds 30-års jubilæum. Det indre marked er en af EU's største bedrifter. Siden det indre markeds oprettelse i 1993 har borgere og virksomheder nydt godt af den frie bevægelighed for personer, tjenesteydelser, varer og kapital i et omfang, der overstiger selv de mest visionære forventninger for tre årtier siden.

Det indre marked, der oprindeligt blev udtænkt som et område med frihandel uden toldmæssige og ikke-toldmæssige hindringer blandt sine medlemmer, har udviklet sig til langt mere end det. Det er lykkedes at blive verdens største integrerede indre marked¹, samtidig med at det fortsat er et af de mest udadvendte markeder. Men det indre marked er meget mere end en retlig ramme eller et marked: Det er et område med frihed, fremskridt, muligheder, vækst, fælles velstand, modstandsdygtighed og et middel til geopolitisk fremskrivning.

Ud over at se tilbage på de mange resultater, vi er kommet til at tage for givet i vores dagligdag, er det vigtigt at anerkende, at det indre marked er et værdifuldt levende aktiv, som vi løbende skal pleje og forbedre.

Det indre marked skal fortsat tilpasses nye udfordringer², hvilket bl.a. anerkendes af Europa-Parlamentet i dets beslutning om 30-året for det indre marked³. Der er behov for en kollektiv indsats for at vedligeholde det, uddybe det, udnytte dets fulde potentiale, bevare lige konkurrencevilkår både internt og globalt og sikre, at det understøtter EU's velstand gennem langsigtet konkurrenceevne og produktivitet som efterspurgt af Det Europæiske Råd⁴. Det indre marked er et fælles rum, der tiltrækker investeringer i og uden for EU ved at have en forudsigelig og enkel lovgivningsmæssig ramme.

Der er behov for en fælles indsats for at håndhæve de eksisterende regler, fjerne hindringer og undersøge områder for yderligere integration af det indre marked. De potentielle fordele er meget betydelige: Det anslås, at fjernelse af hindringer på medlemsstatsniveau for det indre marked for varer og tjenesteydelser alene vil kunne tilføre 713 mia. EUR til økonomien inden udgangen af 2029⁵.

¹ Målt i købekraftsparitet, IMF World Economic Outlook.

² Herunder af demografisk karakter.

³ Europa-Parlamentets beslutning af 18. januar 2023 om 30-året for det indre marked: fejring af opnåede resultater og blik imod fremtidig udvikling, P9_TA (2023) 0007.

⁴ [Det Europæiske Råds konklusioner af 9. februar 2023](#).

⁵ Mapping the Cost of Non-Europe 2019-24, undersøgelse foretaget af European Parliamentary Research Service, 2019.

2. DET INDRE MARKED I CENTRUM FOR DET EUROPÆISKE PROJEKT I 30 ÅR

2.1. Forbedring af tilværelsen for borgere og virksomheder i forbindelse med den grønne og den digitale omstilling

Den frie bevægelighed for personer, varer, tjenesteydelser og kapital giver europæerne adgang til det bredest mulige udvalg af produkter, tjenesteydelser, erfaringer, idéer, kulturer og sprog. Dette gavner dagligt mere end 440 millioner borgere på hele kontinentet. Det indre marked er frem for alt et middel til at øge borgernes velfærd.

Afskaffelsen af **roaminggebyrerne** betyder, at vi kan bevare kontakten med familie og venner, når vi rejser rundt i Europa. **Forbrugerprodukter og fødevarer**, der cirkulerer på det indre marked, uanset om de købes online eller offline, er blevet sikrere, og farlige produkter trækkes tilbage fra markedet. **Universalopladeren** til elektronisk udstyr vil reducere e-affald og forbrugergener og give forbrugerne besparelser på 250 mio. EUR hvert år. Det fælles europæiske transportområde gør det muligt at rejse og transportere varer til en overkommelig pris inden for EU. Stærke **passagerrettigheder** betyder, at vi får kompensation, når vores rejseplaner afbrydes. Virksomheder og borgere kan foretage betalinger på tværs af grænserne lige så let som på nationalt plan. Forbrugere, der ansøger om **kredit**, kan regne med bedre beskyttelse.

Det indre marked gør det også lettere at bo, studere, arbejde og gå på pension i en anden medlemsstat. **Erasmus**-programmet har gjort det muligt for næsten 13 millioner unge at studere og arbejde i udlandet. Det indre marked har udvidet horisonterne og mulighederne for europæiske erhvervsudøvere, som lettere kan få deres **faglige kvalifikationer** anerkendt. Takket være koordineringen af **socialsikringsreglerne** kan millioner af europæere bevare deres ret til pension og sundhedspleje, når de bor i udlandet, og reglerne om sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen sikrer fair konkurrence og høje standarder for alle, uanset hvor de arbejder⁶.

Det indre marked er en stærk drivkraft for fremskyndelsen af den **grønne omstilling** i overensstemmelse med den europæiske grønne pagt. Produktstandarder, der er fastsat på ensartet vis på EU-plan, sikrer overholdelse af miljø- og sikkerhedskravene samt overholdelse af energieffektivitetskravene. Den markedsbaserede tilgang i EU's emissionshandelssystem (ETS) reducerer emissionerne på en omkostningseffektiv måde, mens de indtægter, det genererer, kan støtte overgangen til en renere produktion og stimulere innovationen.

⁶ Denne helhedsorienterede rolle, som det indre marked spiller, anerkendes i Europa-Parlamentets beslutning (se punkt 9).

Et integreret **energimarked i EU** er den mest omkostningseffektive måde at sikre EU-borgerne bæredygtige, sikre og økonomisk overkommelige energiforsyninger på. I løbet af det seneste årti har de store bestræbelser, der er gjort for yderligere at integrere elektricitetsmarkederne i Europa, givet betydelige fordele, der anslås at beløbe sig til ca. 34 mia. EUR om året for forbrugerne, ved at muliggøre grænseoverskridende handel mellem medlemsstaterne og forbedre forsyningssikkerheden i et større geografisk område⁷. I situationer med hyppige forsyningsafbrydelser har det indre marked bidraget til at sikre, at energi, navnlig gas, strømmer derhen, hvor behovet er størst. Regionalt samarbejde og regional solidaritet har været afgørende for at sikre modstandsdygtigheden i EU's energisystem. TEN-E-forordningen har bidraget væsentligt til denne solide forsyningssikkerhed ved at sammenkoble medlemsstaternes energisystemer gennem projekter af fælles interesse. Samtidig har den nylige energikrise fremhævet en række mangler, som EU har været nødt til at reagere på.

I de kommende år skal det indre marked udvikle sig for at opfylde borgernes forventninger til en menneskecentreret **digital omstilling** og til markeder, der gør bæredygtige valg økonomisk overkommelige og attraktive. **Forordningen om digitale tjenester** vil sikre, at onlinevirksomheder kan operere i hele Europa på grundlag af et fælles sæt direkte gældende regler, og at borgerne trygt kan anvende onlineplatforme og e-handelstjenester, uanset hvor i EU de befinder sig, beskyttet mod ulovligt indhold, desinformation og cybermobning. **Forordningen om digitale markeder** vil sikre retfærdige og åbne markeder i den digitale sektor, således at platforme ikke kan misbruge deres gatekeepermagt på det indre marked. Harmoniserede regler på områder som audiovisuelle medier og ophavsret støtter kulturel mangfoldighed og mediepluralisme i den digitale kontekst. Med den allerede vedtagne forordning om datastyring samt dataforordningen, som der er fremskredne forhandlinger om, er EU i færd med at opbygge et ægte **indre marked for data**, der åbner muligheder for alle økonomiske aktører og gør Europa til en global leder inden for den data-agile økonomi. Og vi skaber et indre marked for **cybersikkerhed**, herunder cybersikkerhedskrav for alle produkter, software eller hardware, der kan kobles til internettet.

EU har udviklet digitale værktøjer for at få det indre marked til at fungere mere gnidningsløst. Under pandemien udviklede Kommissionen hurtigt et **digitalt covidcertifikat** for at lette den frie bevægelighed ved at gøre det muligt for EU-borgere og personer med bopæl i EU let at fremlægge digitalt bevis for, at de enten var blevet vaccineret mod covid-19, havde fået et negativt testresultat eller var blevet raske efter sygdommen.

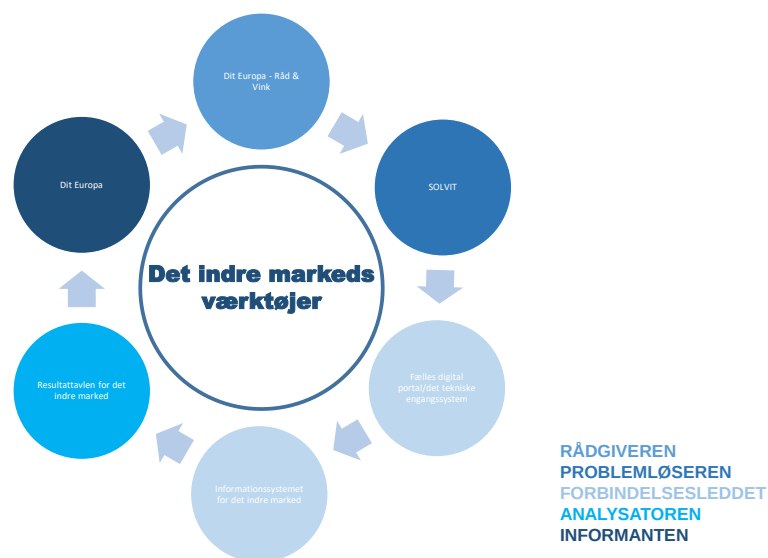
Digitale værktøjer **mindsker de administrative byrder og skaber gennemsigtighed** for borgere og virksomheder. Når de ønsker at vide mere om deres rettigheder og muligheder, kan de gå ind på **Dit Europa**-portalen, en kvikskranke for information. De, der søger rådgivning, når der opstår problemer i forbindelse med det indre marked, kan gøre brug af **Dit Europa — Råd & Vink** og **SOLVIT**, som hjælper virksomheder og enkeltpersoner, der er berørt af overtrædelser af EU-retten, med at løse tvister og opnå udenretslig bilæggelse af tvister, så de kan overvinde hindringer. For at forbedre erhvervsklimaet vil SOLVIT koncentrere sin indsats om at hjælpe små og mellemstore virksomheder (SMV'er) med at

⁷ Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder: <https://www.acer.europa.eu/events-and-engagement/news/press-release-acer-publishes-its-final-assessment-eu-wholesale>.

udnytte det indre markeds muligheder bedst muligt. **Informationssystemet for det indre marked (IMI)**⁸, som forbinder tusindvis af offentlige forvaltninger, letter den administrative udveksling på tværs af grænserne og løser problemer. Det er vokset konstant i årenes løb og dækker nu 19 politikområder⁹. Samlet set skaber dette et egentligt "backoffice for det indre marked" til gavn for både virksomheder og forvaltninger.

Det tekniske engangssystem (OOTS) vil sikre, at når en virksomhed eller borger har indsendt et dokument én gang til en offentlig myndighed, kan dokumentet overføres sikkert til andre offentlige myndigheder, således at virksomheden eller personen kan gennemføre andre procedurer uden at skulle indsende det igen. Alle disse værktøjer er tilgængelige via EU's **fælles digitale portal**. Desuden vil den **europæiske digitale ID-tegnbog**¹⁰ give borgere og virksomheder standardiserede dokumenter, som de kan bruge sikkert til at identificere sig selv og vigtige oplysninger i hele EU, f.eks. eksamensbeviser, der attesterer erhvervsmæssige kvalifikationer, eller dokumenter vedrørende sundhedspleje og social sikring. Med henblik på at opfylde ambitionen om EU's digitale årti¹¹ sigter EU desuden mod at levere alle centrale offentlige tjenester online senest i 2030.

Figur 1: Det indre markeds værktøjer

Kilde: Kommissionen

⁸ Informationssystemet for det indre marked https://ec.europa.eu/internal_market/imi-net/index_da.htm.

⁹ [Resultattavlen for det indre marked 2022](#), IMI's overordnede resultater.

¹⁰ Yderligere oplysninger findes på [Den europæiske digitale identitet \(europa.eu\)](https://europa.eu).

¹¹ Yderligere oplysninger findes i [Afgørelsen om etablering af politikprogrammet for det digitale årti 2030](#).

2.2. Styrkelse af økonomien

Som verdens største integrerede marked har det indre marked oversteget alle forventninger i makroøkonomisk henseende. Det tegner sig for 18 % af det globale BNP¹² og er et springbræt for virksomheder, der tilbyder deres varer og tjenesteydelser til mere end 440 millioner EU-borgere på hele kontinentet. Det er hjemsted for 23 millioner virksomheder¹³, som beskæftiger næsten 128 millioner mennesker¹⁴. Det indre marked har medført meget **betydelige økonomiske fordele** og givet EU et BNP, der på lang sigt er op til 9 % højere end det ville have været tilfældet uden det indre marked¹⁵. Denne integration har været og er fortsat en **grundlæggende kilde til vækst og jobskabelse**¹⁶. Mens den samlede beskæftigelse i EU steg med 5,5 % i 2000-2014, blev antallet af job, der var afhængige af grænseoverskridende tjenesteydelser¹⁷, næsten fordoblet i samme periode (fra 5,6 til 10,9 mio.)¹⁸. Omfanget af handelen med varer og tjenesteydelser mellem medlemsstaterne sammenlignet med størrelsen af EU's økonomi er ca. fordoblet i løbet af de seneste 30 år. Forskere antyder, at den økonomiske integration i Europa er mere fremskreden ud fra et lovgivningsmæssigt synspunkt end f.eks. i USA¹⁹.

¹² BNP i løbende priser.

¹³ Ekskl. den finansielle sektor.

¹⁴ Celebrating 30 years of EU Single Market 1993-2023, Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/edn-20221206-1>.

Dette tal omfatter "ikkefinansiel erhvervsøkonomi" (hovedafdeling B til N i NACE rev. 2 og hovedgruppe 95 undtagen hovedafdeling K), som omfatter: industri, bygge- og anlægsvirksomhed, handel og distribution, ikkefinansielle tjenesteydelser.

¹⁵ Discussion Paper 094: [Quantifying the Economic Effects of the Single Market in a Structural Macromodel \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/edn-20221206-1), Jan in't Veld, 2019.

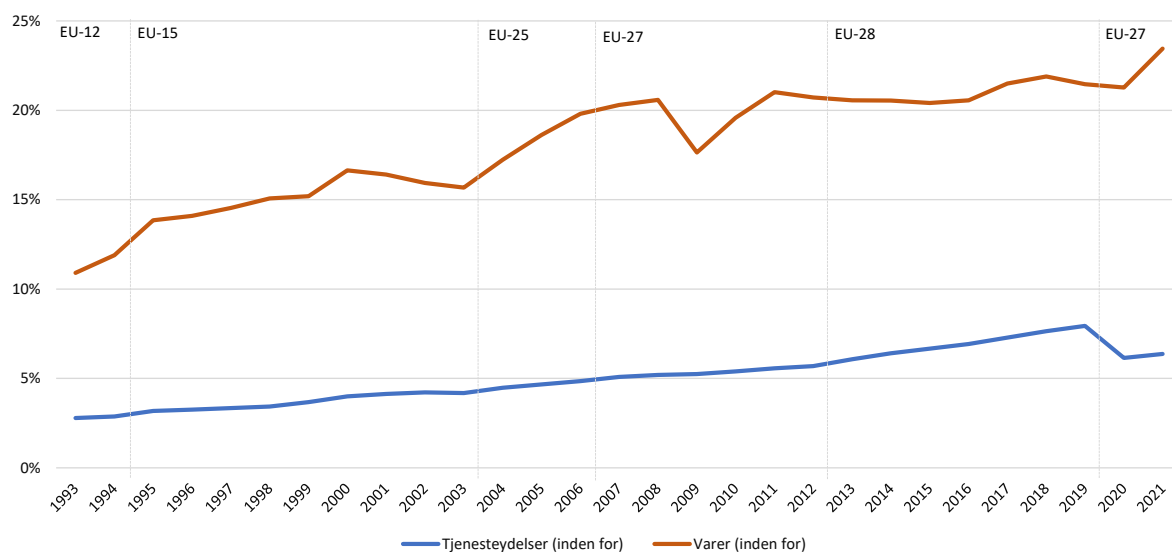
¹⁶ Kilde: Det danske Erhvervsministerium: [The Single Market accounts for 56 million jobs across the EU](https://www.ersk.dk/~/media/Erhvervsministeriet/2019/06/The_Single_Market_accounts_for_56_million_jobs_across_the_EU.pdf).

¹⁷ Ansatte i virksomheder, der eksporterer tjenesteydelser eller leverer halvfabrikata og tjenesteydelser til eksportsektoren.

¹⁸ Kilde: "Cross border services in the internal market: an important contribution to economic and social cohesion", Study by Manuel Fritsch and Dr. Roman Bertenrath (2019); <https://www.eesc.europa.eu/da/our-work/publications-other-work/publications/cross-border-services-internal-market-important-contribution-economic-and-social-cohesion>.

¹⁹ Kilde: Parson, C. and Smith, A. (2022) "The 'completeness' of the EU Single Market in comparison to the United States", Single Market Economy Papers, WP7, Europa-Kommissionens Publikationskontor. Se også afsnit 2.4 om, hvordan ikke-lovgivningsmæssige hindringer håndteres i EU gennem administrativt samarbejde og digitale værktøjer.

Figur 2: Handel med varer og tjenesteydelser inden for det indre marked (1993-2021)

Kilde: Kommissionens tjenestegrene, baseret på Eurostat. Bemærk: Diagrammet viser handelsstrømmene inden for EU med varer og tjenesteydelser som en andel af EU's BNP. De vertikale stiplede linjer i diagrammet viser ændringer i omfanget af de data om handel og BNP, der tages i betragtning i lyset af antallet af medlemsstater (f.eks. omfatter perioden 2007-2012 handel og BNP for EU-27, mens perioden 2013-2019 omfatter handel og BNP for EU-28). Handelen måles ved gennemsnittet af import og eksport.

Desuden er det indre marked et vigtigt redskab til **finansiel integration** i Europa og afgørende for Den Økonomiske og Monetære Union. Det gør det lettere for virksomheder at rejse kapital og gør Europa til et mere attraktivt sted at investere²⁰. Beholdninger af udenlandske direkte investeringer og porteføljeinvesteringer inden for EU fortsatte med at stige i de seneste årtier og var henholdsvis næsten fem gange højere og fire gange højere i andet kvartal af 2021 sammenlignet med begyndelsen af 2002. Som led i handlingsplanen for kapitalmarkedsunionen er der flere initiativer i gang for at fuldføre det indre marked for kapital. Senest fremsatte Kommissionen i december 2022 som led i kapitalmarkedsunionen et forslag om at mindske bureaukratiet for virksomheder, navnlig SMV'er, som havde til hensigt at rejse kapital ved børshandel, og et forslag om at fjerne strukturelle hindringer ved at harmonisere centrale aspekter af lovgivningen om virksomheders insolvens. Der er dog stadig meget, der skal gøres for at integrere de nationale kapitalmarkeder. Integrerede og pålidelige betalingssystemer understøtter det indre markeds funktion og bidrager dermed til EU's konkurrenceevne.

Det indre markeds sociale og arbejdsmarkedsmæssige fordele for beskæftigelsen er også betydelige, idet op til 56 mio. job i EU afhænger af handel inden for EU. Antallet af mobile EU-arbejdstagere er steget støt i de seneste 30 år takket være programmer som EURES²¹ og

²⁰ Kilde: Den Europæiske Centralbank (2022), Financial Integration and Structure in the Euro Area, Technical report, European Central Bank, Frankfurt. Europa-Kommissionen (2022), European Financial Stability and Integration Review, Staff Working Document, SWD(2022) 93 final, Europa-Kommissionen, Bruxelles.

²¹ EURES er et europæisk samarbejdsnetværk af arbejdsformidlinger, der har til formål at lette arbejdstagernes frie bevægelighed [EURES \(europa.eu\)](https://eures.europa.eu).

politikker, der tager sigte på at forbedre anerkendelsen af kvalifikationer og færdigheder. EU's model for en social markedsøkonomi bygger på høje sociale standarder, som fremmes af **den europæiske søjle for sociale rettigheder**. Den fremmer lige muligheder og adgang til arbejdsmarkedet, rimelige arbejdsvilkår og social beskyttelse, inklusion og mangfoldighed (f.eks. vedrørende udstationering af arbejdstagere²², balance mellem arbejdsliv og privatliv²³, passende mindstelønninger²⁴ og løngennemsigtighed). Til gengæld bidrager denne sociale ramme til at skabe lige vilkår i det indre marked.

Det indre marked har også gjort det muligt at videreudvikle den **sociale økonomi** med ca. 2,8 mio. socialøkonomiske enheder i Europa, som beskæftiger omkring 13,6 mio. mennesker²⁵. Kommissionen vedtog i december 2021 en handlingsplan for den sociale økonomi²⁶ med forslag om konkrete foranstaltninger, der skal gennemføres senest i 2030. Der vil blive vedtaget en socialøkonomisk pakke i år, herunder et lovgivningsinitiativ om sammenslutningers grænseoverskridende aktiviteter i det indre marked.

Det indre marked har spillet en vigtig rolle med hensyn til at muliggøre en gradvis opadgående **økonomisk konvergens** i EU efter flere på hinanden følgende udvidelser. Det skyldes, at det indre marked har skabt lige vilkår for virksomheder i hele EU og gjort det lettere for virksomheder at operere på tværs af grænserne og konkurrere på lige fod. Dette har tilskyndet til større handel og investeringer på tværs af grænserne, hvilket igen har bidraget til at sætte skub i den økonomiske vækst og skabe arbejdspladser²⁷. Social og økonomisk samhørighed er afgørende for, at det indre marked kan fungere, hvilket anerkendes i retsakten om dets oprettelse for 30 år siden. Samhørighedspolitikken støtter en harmonisk udvikling af de europæiske regioner og giver dem mulighed for at bidrage til og høste fordelene ved deres deltagelse i det indre marked. Ved at øge mulighederne for økonomisk aktivitet har det indre marked gjort det muligt for lavindkomstlande at nærme sig højindkomstlande, ligesom det har bidraget til at skabe flere arbejdspladser og dermed nedbringe arbejdsløsheden. Det indre marked har **understøttet de europæiske virksomheders konkurrenceevne**²⁸, hvilket har

²² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/957 af 28. juni 2018 om ændring af direktiv 96/71/EF om udstationering af arbejdstagere som led i udveksling af tjenesteydelser (EØS-relevant tekst).

²³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1158 af 20. juni 2019 om balance mellem arbejdsliv og privatliv for forældre og omsorgspersoner og om ophævelse af Rådets direktiv 2010/18/EU.

²⁴ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2022/2041 af 19. oktober 2022 om passende mindstelønninger i Den Europæiske Union.

²⁵ Figuren omfatter EU's 28 medlemsstater. Jf. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, Recent evolutions of the Social Economy in the European Union, af Monzon J. L. og Chaves R., 2017.

²⁶ Meddelelse fra Kommissionen, "Opbygning af en økonomi, der tjener alle: en handlingsplan for den sociale økonomi", COM(2021) 778.

²⁷ Kilde: Parson, C. and Smith, A. (2022) "The 'completeness' of the EU single market in comparison to the United States", Single Market Economy Papers, WP7, Europa-Kommissionens Publikationskontor. Se også afsnit 2.4 om, hvordan sådanne ikkelovgivningsmæssige hindringer håndteres i EU gennem administrativt samarbejde og digitale værktøjer.

²⁸ I løbet af det seneste årti har forskning og innovation i bred forstand bidraget til to tredjedele af EU's produktivitetsvækst. Horisont Europa og dets foregående programmer har bidraget til at skabe og i højere grad udbrede viden og teknologier af høj kvalitet i hele det indre marked. Jf. rapporten fra 2020 om EU's resultater inden for videnskab, forskning og innovation (SRIP). Eurobarometer-undersøgelsen fra oktober 2022 om konkurrencepolitikken med fokus på borgere og SMV'er viser, at et stort flertal af respondenterne mener, at konkurrence fremmer innovation og giver flere valgmuligheder og bedre priser. Jf. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/da/ip_22_6374.

resulteret i bedre produkter og lavere priser for forbrugerne²⁹. Det har også gjort værdikæder i EU meget integrerede og indbyrdes forbundne. F.eks. består mobilitets- og biløkosystemet ikke kun af store, verdensanerkendte selskaber, men frem for alt af komponentleverandører og salgs- og reparationsnetværk og repræsenterer i alt 1,8 mio. virksomheder, hvoraf 99,7 % er SMV'er.

Konkurrencepolitikken spiller en central rolle for bevarelsen af velfungerende markeder og for håndteringen af relevante markedssvigt i Europa. Siden oprettelsen af Unionen har konkurrencepolitikken hjulpet industrierne med at blive stærkere og globalt konkurrencedygtige, og den har sikret, at EU-borgerne i sidste ende nyder godt af en social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne. Regelbaseret håndhævelse af konkurrencelovgivningen giver også retssikkerhed og forudsigelighed for alle virksomheder, der bestræber sig på at få det bedste ud af EU's indre marked.

2.3. Opbygning af modstandsdygtighed over for kriser

Den seneste tids på hinanden følgende kriser har vist, at et velfungerende indre marked er af afgørende betydning. Væsentlige tjenester såsom energi, vand og sundhed, transport³⁰ og telekommunikation er afgørende for at sikre menneskers trivsel og for selve beredskabet. Disse tjenester skal forblive operationelle under og efter en katastrofe eller krise.

Når medlemsstaterne handler individuelt ved at lukke deres grænser eller indføre eksportforbud inden for EU for medicinsk udstyr, korn eller råstoffer, sættes hele det indre markeds funktion under pres, hvilket truer både industrien, servicesektoren og erhvervsudøvere og i sidste ende borgerne. Covid-19-pandemien førte til en første mangel på vigtige produkter og enorme trafikpropper ved grænserne, hvilket forhindrede den frie bevægelighed for vigtige arbejdstagere, men det indre marked sejrede. Da den globale efterspørgsel efter masker og vacciner steg kraftigt, hjalp det indre marked os med at overvinde manglen på forskellige forsyningskilder og kapacitet til at producere, hvad der var blevet livsvigtige varer.

Efter en indledende periode, hvor de nationale myndigheder skabte hindringer for den frie bevægelighed for varer, tjenesteydelser og personer på en ensidig og ukoordineret måde, som påvirkede den økonomiske aktivitet markant, trådte Kommissionen — med støtte fra medlemsstaterne — ind for at fjerne disse hindringer med initiativer som f.eks. "grønne baner". Og EU opretholdt fuldt åbne forsyningskæder med verden, der bygger på en blomstrende industri, der har nydt godt af det indre marked i årtier, og som forener kræfter og kapaciteter i hele Europa fra store virksomheder til meget innovative og konkurrencedygtige SMV'er.

²⁹ Konkret anslås det, at interventioner vedrørende fusioner og karteller skabte direkte besparelser for kunderne i størrelsesordenen 12-21 mia. EUR om året i perioden 2012-2021 (Årlig rapport om det indre marked 2023, s. 18).

³⁰ Kommissionen har for at styrke EU's transportsektors modstandsdygtighed i krisetider vedtaget en meddelelse om en beredskabsplan for transport (COM(2022) 211 final). Se også handlingsplanen for militær mobilitet 2.0: https://defence-industry-space.ec.europa.eu/action-plan-military-mobility-20_en.

Vi har høstet de nødvendige politiske erfaringer fra disse kriser på grundlag af disse resultater. Kommissionen oprettede **Myndigheden for Kriseberedskab og -indsats på Sundhedsområdet (HERA)** for bedre at opdage, forebygge og reagere på fremtidige grænseoverskridende sundhedskriser. Kommissionen har også foreslået et nyt **nødinstrument for det indre marked** for at sikre, at det indre marked i en fremtidig krisesituation forbliver åbent og retfærdigt og fortsat sikrer tilgængeligheden af de varer og tjenesteydelser, som mennesker og virksomheder har mest brug for. Mere generelt har EU øget sit kriseberedskab på alle niveauer gennem EU-civilbeskyttelsesmekanismen³¹. Endelig kræver sikring af det indre markeds modstandsdygtighed en koordineret tilgang på EU-plan over for voksende grænseoverskridende trusler, navnlig mod kritiske sektorer og infrastruktur, der udvikles og gennemføres inden for rammerne af sikkerhedsunionen³².

Modstandsdygtigheden forbedres også med et bedre beredskab. Kommissionen har udformet et **system for tidlig varsling (SCAN Monitoring System)**³³ med det formål at tilvejebringe dokumentation for den politiske beslutningstagning. Den anvender næsten tidstro tolddata og undersøger unormale udsving i mængder og priser for at afsløre tidlige tegn på afbrydelse af forsyningskæden. Andre mulige drivkræfter er den overdrevne koncentration af visse former for import fra begrænsede udenlandske kilder, eksistensen af globale enkeltfejlpoint for kritiske råvarer, der drives af strategisk afhængighed, eller tegn på begrænset industriel produktionskapacitet i EU. **Mikrochipforordningen**³⁴, **der blev foreslået i 2022**, og forslaget til en **europæisk lov om råstoffer af kritisk betydning**³⁵, der blev vedtaget parallelt med denne meddelelse, vil henholdsvis bidrage til at gøre EU's forskning i verdensklasse til industrielt lederskab ved at investere i europæisk industri og fremme internationale partnerskaber og fastlægge en ramme for at forbedre adgangen til råstoffer på det indre marked, øge den europæiske kapacitet og diversificere eksterne råstofkilder.

Industriplanen for den grønne pagt til den CO₂-neutrale tidsalder³⁶ beskriver de udfordringer, som den europæiske industri i øjeblikket står over for, og foreslår derfor yderligere foranstaltninger til fremme af nulemissionsindustrien. Som led i denne plan har Kommissionen foreslået **en forordning om nulemissionsindustri**³⁷, og den har vedtaget **midlertidige krise- og omstillingsrammebestemmelser for statsstøtte**³⁸, der fastsætter målrettede, midlertidige og forholdsmæssige foranstaltninger til at fremskynde Europas konkurrencemæssige omstilling til en nulemissionsøkonomi og samtidig undgå fragmentering af det indre marked. Som bebudet i industriplanen for den grønne pagt har Kommissionen desuden til hensigt at foreslå en europæisk suverænitetsskatsfond inden sommeren 2023 for at

³¹ https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/eu-civil-protection-mechanism_en.

³² F.eks. direktivet om kritiske enheders modstandsdygtighed (direktiv (EU) 2022/2557).

³³ Se SCAN "(Supply Chain Alert Notification) Monitoring System, som indfører denne tilgang ledsaget af en pilotansøgning til solceller: https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/scan-supply-chain-alert-notification-monitoring-system_en".

³⁴ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om en ramme for foranstaltninger til styrkelse af det europæiske økosystem for halvledere (mikrochipforordningen), COM(2022) 46 final.

³⁵ COM(2023) 160.

³⁶ COM(2023) 62.

³⁷ COM(2023) 161.

³⁸ [Midlertidig krise- og omstillingsramme \(europa.eu\)](#).

bevare et europæisk forspring inden for kritiske og fremspirende teknologier, der er relevante for den grønne og den digitale omstilling, samt for at sikre samhørighed og bevare det indre markedes integritet.

2.4. Det indre marked som pullfaktor og geopolitisk aktiv på den globale scene

Fordelene ved det indre marked er en vigtig del af **EU's samlede tiltrækningskraft som et center for sikkerhed, stabilitet og åbne værdier**. EU tegner sig for omkring 14 % af den globale varehandel³⁹. Ud over de på hinanden følgende udvidelser mellem 1973 og 2007 besluttede EFTA-landene Island, Liechtenstein og Norge i 1990'erne at oprette Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde sammen med EU og dermed udvide det indre markedes fire friheder til også at omfatte deres lande. Mange lande på Vestbalkan og i de østlige nabolande ønsker at arbejde hen imod en fremtid som medlemmer af Unionen og dens indre marked. EU er stærkt engageret i at støtte Vestbalkan på deres vej mod EU.

EU udnytter også enhver mulighed for at integrere Ukraine yderligere i det indre marked, f.eks. ved at tilslutte landet til EU's elnet, suspendere importtolden på ukrainsk eksport til EU, oprette solidaritetsbaner for at forbedre bevægeligheden for varer og personer og inkludere Ukraine i det europæiske område for roaming til hjemmetakst. Kommissionen vil sammen med Ukraine fokusere på aftalte prioriterede foranstaltninger⁴⁰, herunder inden for offentlige indkøb, standardisering, industrisamarbejde, tekniske handelshindringer og overensstemmelsesvurdering⁴¹, for bedre at integrere Ukraine i det indre marked. Der gøres en lignende indsats for at integrere Moldova på samme måde. EU medtager også Ukraine og andre lande i Det Østlige Partnerskab i en række vigtige EU-programmer såsom programmet for det indre marked⁴².

Det indre marked er også en drivkraft og en **geopolitisk løftestang**, der styrker EU's position og indflydelse i verden. Det er den økonomiske rygrad i EU's internationale diplomati. Denne globale indflydelse er afgørende i lyset af den geopolitiske udvikling i de seneste 30 år og den intensiverede globale konkurrence med andre verdensøkonomier. Under pandemien gav den hurtige udvikling og godkendelse af vacciner under EU's strenge lægemiddelordning⁴³ f.eks. EU en stærk platform til at hjælpe med at håndtere covid-19 på globalt plan.

EU's indre markedes størrelse og tiltrækningskraft medfører ofte, at virksomheder vælger at anvende EU-lovgivning og -standards på deres globale aktiviteter. Dette har gjort det muligt for EU at bidrage til global velstand og til verdensmålene for bæredygtig udvikling — med

³⁹ https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/key-facts-and-figures/economy_da.

⁴⁰ Prioriteret handlingsplan for øget gennemførelse af den vidtgående og brede frihandelsaftale mellem EU og Ukraine.

⁴¹ Kommissionen er ved at forberede grundlaget for en aftale om overensstemmelsesvurdering og godkendelse af industrivarer (AOG) med Ukraine. Kommissionen er også i gang med det forberedende arbejde med Moldova med henblik på at indlede forhandlinger om en AOG.

⁴² For at styrke det indre marked i praksis blev der vedtaget en betydelig finansieringspakke på 4,2 mia. EUR — programmet for det indre marked — for at støtte en række foranstaltninger lige fra forbedring af markedsovervågningen til at give borgere og virksomheder støtte til problemløsning, støtte til SMV'ers konkurrenceevne og forbedring af fødevarer sikkerheden.

⁴³ [COVID-19 vaccines European Medicines Agency \(europa.eu\)](https://www.ema.europa.eu/en/covid-19-vaccines).

bæredygtig vækst, et højt niveau af social beskyttelse, respekt for privatlivets fred og grundlæggende rettigheder⁴⁴ samt stærk miljø- og menneskerettighedsbeskyttelse.

Det europæiske **standardiseringssystem** er en særlig succeshistorie i denne henseende med den særlige rolle, som harmoniserede europæiske standarder spiller, og som gør det muligt for erhvervsdrivende at påvise overensstemmelse med EU-retten med én standard i hele det indre marked. Som det fremgår af EU's nylige standardiseringsstrategi⁴⁵, spiller standarder en vigtig rolle for den digitale og grønne omstilling, og den kan give EU en førende rolle på verdensplan, navnlig med hensyn til strategiske teknologier. Standarder kan også bidrage til et mere inklusivt samfund ved at sikre adgang til en række dagligdags produkter og tjenesteydelser. Internationale standarder spiller også en vigtig rolle, ikke blot med hensyn til at tackle tekniske handelshindringer, men også med hensyn til at lette den internationale markedsadgang for EU-virksomheder. Med standardernes stigende geopolitiske rolle er øget EU-engagement i internationale standardudviklingsprocesser også afgørende for at bevare EU's værdier og interesser. Med henblik herpå fører Kommissionen strategiske dialoger med vigtige handelspartnere som f.eks. USA, Japan og Indien.

Det indre marked har gjort det muligt for EU at blive en handelsmagt, skabe muligheder for EU's virksomheder i udlandet, udbrede vores regler og værdier, forbinde EU med vækstcentre rundt om i verden, sikre de input, vi har brug for, og støtte andre med at nå bæredygtighedsmål. EU er den største handelspartner for 53 lande rundt om i verden, som tilsammen tegner sig for 48 % af verdens BNP. **Det indre marked giver en løftestang til at sikre, at EU's åbenhed går hånd i hånd med overholdelsen af EU's regler**, f.eks. ved at tackle forvridninger forårsaget af udenlandske subsidier⁴⁶, forhindre varer fremstillet ved tvangsarbejde⁴⁷ eller forhindre miljømæssigt/socialt ikkebæredygtige praksisser. Desuden er EU's evne til at anvende økonomiske værktøjer såsom sanktioner og restriktive foranstaltninger til at opretholde den internationale regelbaserede orden baseret på et velfungerende indre marked med en central rolle i den globale økonomi.

3. VEJEN FREM — HEN IMOD YDERLIGERE INTEGRATION AF DET INDRE MARKED

Jubilæer er en god anledning til ikke blot at se tilbage på tidligere resultater, men også til at fastsætte forventninger og mål for fremtiden. I et miljø i hastig forandring er det nødvendigt at fortsætte bestræbelserne på at forbedre håndhævelsen af reglerne for det indre marked og

⁴⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse, GDPR).

⁴⁵ En EU-strategi for standardisering — fastlæggelse af globale standarder til støtte for et modstandsdygtigt, grønt og digitalt indre marked i EU, COM(2022) 31.

⁴⁶ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/2560 af 14. december 2022 om udenlandske subsidier, der fordrejer det indre marked.

⁴⁷ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om forbud mod produkter fremstillet ved tvangsarbejde på EU-markedet, COM(2022) 453 final.

skabe fælles ejerskab til det indre marked på EU-plan og nationalt plan. Reglerne skal også, hvor det er nødvendigt, fortsat tilpasses nye produkter, tjenester og forretningsmodeller, der vil bidrage til den grønne og den digitale omstilling.

Et fuldt fungerende indre marked er det afgørende grundlag for EU's konkurrenceevne på lang sigt. Kommissionens meddelelse om konkurrenceevne, der offentliggøres sammen med denne meddelelse⁴⁸, indeholder foranstaltninger, der skal sikre en forudsigelig, sammenhængende og forenklet **lovramme, der er gunstig** for konkurrenceevnen på lang sigt, for at sikre tilgængeligheden af de færdigheder, der er nødvendige for den grønne og den digitale omstilling og for økonomisk vækst, og for at fremskynde og forbedre adgangen til finansiering.

Fremover vil Kommissionen samarbejde med alle forvaltningsniveauer og alle interessenter om fuldt ud at udnytte det indre markedes potentiale, så det skaber et solidt grundlag for langsigtet bæredygtig konkurrenceevne. I denne forbindelse fokuserer denne meddelelse på to nøgleområder, hvor der skal gøres en yderligere indsats:

- **håndhævelse af de eksisterende regler for det indre marked og fjernelse af hindringer på medlemsstatsniveau**, navnlig hindringer for grænseoverskridende levering af tjenesteydelser, og i de industrielle økosystemer med det største potentiale for økonomisk integration (detailhandel, byggeri, turisme, erhvervstjenester og vedvarende energi)
- fortsat **fremme af** det indre markedes **grønne og digitale dimensioner** som en kilde til innovation, vækst og konkurrenceevne.

3.1. Håndhævelse af reglerne for det indre marked og fjernelse af hindringer på medlemsstatsniveau

Borgere og virksomheder kan kun drage fuld fordel af det indre marked, hvis EU-reglerne gennemføres og håndhæves korrekt⁴⁹. Det er Kommissionens og medlemsstaternes fælles ansvar at sikre en korrekt gennemførelse af reglerne for det indre marked i det daglige. En korrekt anvendelse af forordningerne afhænger navnlig af de nationale myndigheders arbejde for at give dem fuld virkning.

Korrekt og rettidig gennemførelse af EU-retten er af afgørende betydning for at sikre, at lovgivningen om det indre marked opnår de tilsigtede virkninger. Det gennemsnitlige gennemførelsesunderskud i direktiverne om det indre marked⁵⁰ overstiger nu den tærskel på 1 %, som Det Europæiske Råd fastsatte i marts 2007. Kun fem medlemsstater har nået det aftalte mål (jf. figur 3). Direktiverne skal også gennemføres korrekt og anvendes i praksis, idet der lægges særlig vægt på problemer vedrørende uberettiget overregulering. Her er medlemsstaterne nødt til at forbedre situationen betydeligt (se figur 4).

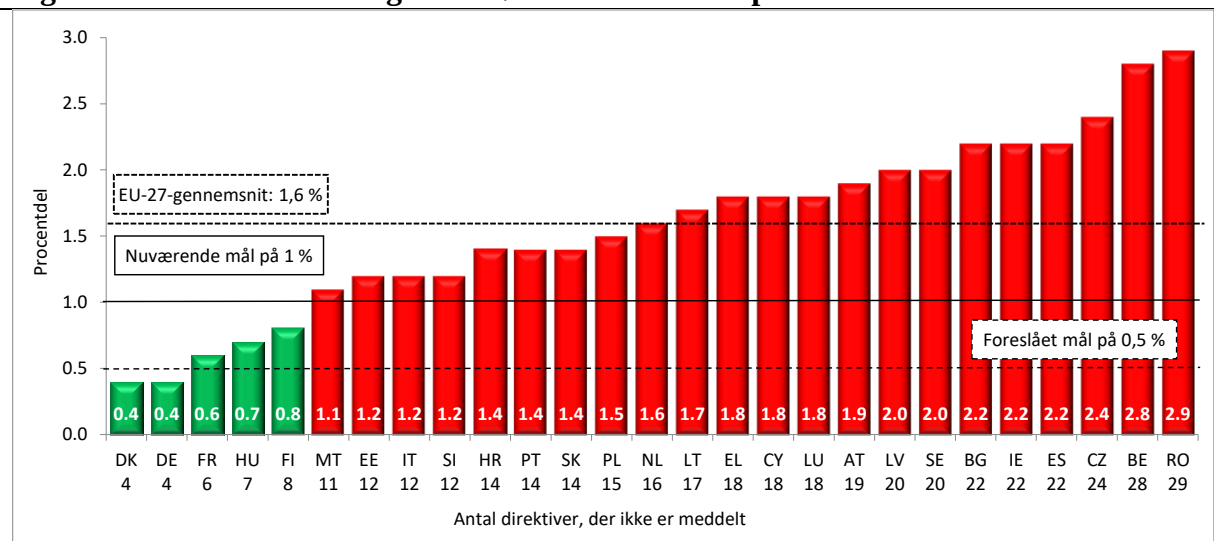
⁴⁸ COM(2023) 168.

⁴⁹ Se også Kommissionens nylige meddelelse om håndhævelse af EU-retten for at sikre et effektivt Europa (COM(2022) 518 final).

⁵⁰ [Resultattavlen for det indre marked 2022](#).

I denne analyse vurderes 997 direktiver og 5669 forordninger, som skal sikre det indre markedes funktion, og som var gældende den 1. december 2021.

Figur 3: Medlemsstaternes gennemførelsesunderskud pr. 10. december 2021⁵¹

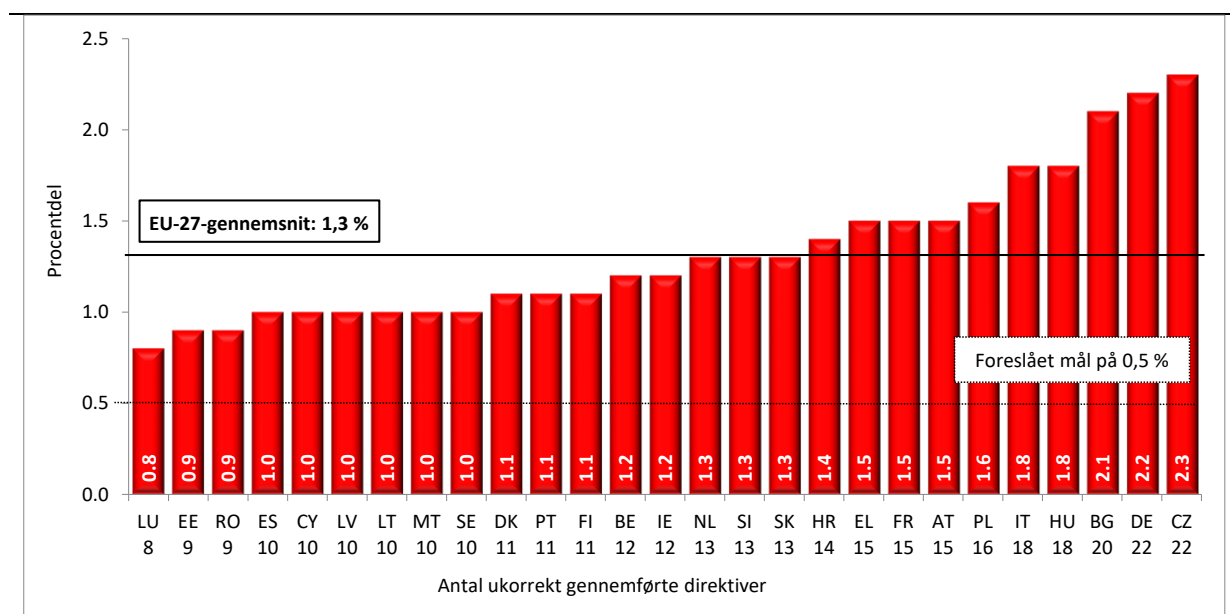

Kilde: Resultattavlen for det indre marked⁵².

Figur 4: Medlemsstaternes overensstemmelsesunderskud pr. 10. december 2021

⁵¹ Jf. fodnote 65-68 for nærmere oplysninger om målene for håndhævelsesunderskuddet.

⁵² [Resultattavlen for det indre marked 2022](#).

Kilde: Resultattavlen for det indre marked⁵³.

Der findes ingen **universaltilgang** til at få reglerne for det indre marked til at nå deres fulde potentiale, men i alle tilfælde er der behov for en stærk overholdelseskultur og partnerskabsånd for at kunne forvalte det indre marked med succes. Kommissionen er fast besluttet på at samarbejde med medlemsstaterne på et passende niveau inden for deres administration for at støtte og fremme en ambitiøs gennemførelse af reglerne for det indre marked. Som supplement til samarbejdet vil Kommissionen fortsat føre en streng håndhævelsespolitik for at sikre, at fælles vedtagne EU-regler også anvendes korrekt af alle medlemsstater i fællesskab.

Kommissionen følger en **strategisk tilgang til håndhævelse** og er i færd med at gennemføre sin handlingsplan for håndhævelse af reglerne for det indre marked⁵⁴ fra 2020 med fokus på kritiske spørgsmål. Dette omfatter sikring af etableringsfrihed, fri bevægelighed for varer og tjenesteydelser, herunder mobilitet for erhvervsudøvere for at slå bro over kvalifikationskløfter, sikring af, at reglerne for offentlige indkøb gør det muligt for virksomheder at konkurrere i hele det indre marked, og at offentlige midler anvendes effektivt, bekæmpelse af urimelig betalingspraksis og forsinkelser i betalinger samt håndhævelse af europæiske standarder til gavn for borgere og virksomheder.

I februar 2023 vedtog Kommissionen 24 afgørelser i traktatbrudssager for at fjerne hindringerne på det indre marked for tjenesteydelser og gøre det lettere for virksomheder i EU at drive virksomhed⁵⁵. Samtidig betød solide håndhævelsesforanstaltninger fra Kommissionens side, at det var muligt at afslutte 18 traktatbrudssager på grund af reelle forbedringer på det indre marked for tjenesteydelser.

⁵³ [Resultattavlen for det indre marked 2022](#).

⁵⁴ Som beskrevet i bilag 1: Status over gennemførelsen af handlingsplanen for håndhævelse af reglerne for det indre marked 2020, [Årlig rapport om det indre marked 2023](#). Alle foranstaltninger i den langsigtede handlingsplan for bedre gennemførelse og håndhævelse af reglerne for det indre marked er blevet gennemført eller iværksat.

⁵⁵ [Fri bevægelighed for tjenesteydelser: Kommissionen træffer foranstaltninger \(europa.eu\)](#).

Der opstår uberettigede hindringer, når national lovgivning er i strid med reglerne for det indre marked, eller når disse regler ikke eller ikke i tilstrækkelig grad gennemføres eller anvendes på nationalt plan, herunder på grund af de nationale myndigheders administrative praksis. De hæmmer virksomhedernes evne til at blomstre, forblive konkurrencedygtige og udnytte den grønne og den digitale omstilling.

Nogle typer hindringer har vist sig at være vedvarende: 60 % af de hindringer, som virksomhederne rapporterer om i dag, er af samme type som dem, der blev rapporteret for 20 år siden⁵⁶. Mange af disse vedrører **national lovgivning samt administrativ praksis**, som i første omgang skal håndteres direkte af medlemsstaterne. De hindringer, som interessenterne har bekræftet, omfatter kompleksiteten af de nationale procedurer og manglen på oplysninger om dem, uforholdsmæssige nationale krav på området for tjenesteydelser, herunder erhvervsudøveres mobilitet, besværlige administrative krav til udstationering af arbejdstagere og vanskeligheder i forbindelse med beskæftning i en grænseoverskridende sammenhæng. Mange af disse hindringer kan ikke harmoniseres i lovgivningen, og det er derfor fortsat det vigtigste mål at mindske hindringerne på nationalt plan. Instrumentet for teknisk støtte hjælper medlemsstaterne med at forbedre den offentlige forvaltning og skabe et gunstigt erhvervsklima.

Tjenesteydelser er særlig vigtige for EU's økonomi. De tegner sig for ca. 70 % af EU's BNP og 73 % af den samlede beskæftigelse. Tjenesteydelserne dækker en bred vifte af sektorer og mange forskellige aktiviteter. I nogle sektorer fungerer den frie bevægelighed for tjenesteydelser godt takket være digitale teknologier og harmoniserede regler. Andre er stadig hovedsagelig hjemmemarkeder, undertiden på grund af iboende faktorer i forbindelse med den specifikke tjeneste (f.eks. regionale eller nationale markedspræferencer). Hvor der er mulighed for mere integration inden for tjenesteydelser, er hindringer typisk forbundet med **national regulering** inden for erhvervstjenester, restriktive godkendelseskrav på detailområdet, lovgivningsmæssige og administrative krav, der komplicerer den grænseoverskridende levering af tjenesteydelser inden for bygge- og anlægsvirksomhed, og restriktioner inden for turisme både for grænseoverskridende levering af tjenesteydelser og for så vidt angår krav til indkvarteringstjenester.

Styrket samarbejde mellem medlemsstaterne og med Kommissionen og udveksling af oplysninger samt udveksling af synspunkter, navnlig i Rådet for Konkurrenceevne, spiller en vigtig rolle med hensyn til at sikre en effektiv gennemførelse af reglerne for det indre marked, forebygge overtrædelser af EU-retten fra begyndelsen og undgå traktatbrud.

Arbejdet i **taskforcen for håndhævelse af reglerne for det indre marked (SMET)**⁵⁷, der blev oprettet i 2020, har vist den betydelige værdi af samarbejdet mellem medlemsstaterne og Kommissionen om at tackle de konkrete hindringer, som EU's virksomheder oplever på det indre marked. Det fælles og intensive arbejde i dette innovative forum er koncentreret om at forenkle de lovgivningsmæssige rammer og mindske de administrative hindringer på specifikke områder. Inden for SMET er medlemsstaterne f.eks. blevet enige om at forenkle begrænsningerne for erhvervsudøvere og virksomheder, der leverer midlertidige

⁵⁶ Jf. "[30 years of single market — taking stock and looking ahead](#)", European Commission 2022.

⁵⁷ https://single-market-economy.ec.europa.eu/news/single-market-task-force-continues-tackle-barriers-single-market-2022-11-29_en.

grænseoverskridende tjenesteydelser, og på grundlag af god praksis at fjerne forudgående kvalifikationskontroller for 247 erhverv og at revidere og reducere de administrative krav og kravene til dokumentation.

SMET identificerede også mere end 80 af de mest presserende hindringer for en gnidningsløs og hurtig udstedelse af tilladelser til etablering af vind- og solenergianlæg. I betragtning af at der er 50 000 SMV'er, der er aktive inden for produktion af vedvarende energi, vil en fjernelse af disse hindringer fremme bæredygtig vækst. Dette vil også gøre EU mere attraktiv som investeringssted og supplere forslaget til en lov om en nulemissionsindustri, som har til formål at lette og fremskynde investeringer i produktionsprojekter inden for nulemissionsteknologi med henblik på i væsentlig grad at øge produktionen af solpaneler, vindmøller og andre teknologier for ren energi i Europa. Den eksisterende retlige ramme for tilladelser til etablering af anlæg til vedvarende energi (baseret på direktivet om vedvarende energi) vil snart blive suppleret med denne lovgivning for så vidt angår en harmoniseret retlig ramme for også at strømline tilladelser til nye industrianlæg, der producerer sådanne teknologier, herunder gigafabrikprojekter. Kommissionen gentager den betydelige værdi af SMET som et redskab til samarbejde med medlemsstaterne med henblik på at tackle hindringer for det indre marked og er derfor afhængig af en fortsat fælles indsats, der sigter mod konkrete resultater inden for disse rammer.

Det er også afgørende at fortsætte det eksisterende **strukturerede samarbejde med interessenter fra erhvervslivet**, herunder inden for rammerne af industriforummet⁵⁸, Enterprise Europe-netværket (EEN), netværket af nationale SMV-repræsentanter og klyngenetværket, for bedre at kunne forstå de hindringer, de står over for. Dette arbejde vil blive understøttet af analytisk arbejde såsom den årlige rapport om det indre marked og SMET's årsrapport. **Resultattavlen for det indre marked** er et nyttigt redskab for alle interessenter til at forstå de resterende hindringer og udforme foranstaltninger til at fjerne dem. **Kommissionen vil nøje overvåge** udvalgte indikatorer fra **resultattavlen for det indre marked og andre relevante kilder vedrørende håndhævelse og erhvervsklimaet** såsom gennemførelses- og overensstemmelsesunderskud, offentlige indkøb, offentlige myndigheders betalingsforsinkelser og tilgængeligheden af digitale offentlige tjenester samt de indikatorer, der er udviklet i reformhenstillingerne for liberale erhverv.⁵⁹

⁵⁸ Industriforummet samler medlemsstater, virksomheder af alle størrelser, fagforeninger og civilsamfundet, og det fungerer som sparringspartner for interessenter og viser status for den europæiske konkurrenceevne. Forummet råder også over en særlig taskforce, der har til opgave at vurdere status for det indre marked. Det bidrager også aktivt til omstillingsveje, som også tager hensyn til lovgivningsmæssige udfordringer i forbindelse med den dobbelte omstilling og modstandsdygtigheden i Europas industri. Det fungerer som en sparringspartner, men også som en kilde til information om spørgsmål, som industrien står over for, og hvordan de skal løses. Forummet mødes i plenum 2-3 gange om året, senest den 7. marts 2023.

⁵⁹ Ifølge resultattavlen for det indre marked var den seneste score for levering af digitale offentlige tjenester til virksomheder meget høj (ca. 80 eller mere) for to tredjedele af medlemsstaterne. I modsætning hertil viste den, at 19 ud af 27 medlemsstater i 2022 havde større offentlige betalingsforsinkelser fra de offentlige myndigheders side end i 2019. Samlet set tyder indikatorerne for offentlige indkøb på en stabil situation med en lille forbedring. Der er dog mulighed for yderligere fremskridt i flere medlemsstater på områder som f.eks. andelen af offentlige udbud med en enkelt tilbudsgiver og andelen af direkte tildelinger. Med hensyn til liberale erhverv viser resultattavlen kun få, om overhovedet nogen, fremskridt mellem 2007 og 2021 med hensyn til at mindske de lovgivningsmæssige hindringer for adgang til og udøvelse af erhverv. Juridiske tjenesteydelser er fortsat det mest beskyttede erhverv i det indre marked.

De eksisterende samarbejdsmekanismer bør udnyttes fuldt ud til yderligere at forbedre den proaktive og praktiske løsning af det indre markeds problemer for borgere og virksomheder, herunder en **hurtig indsats fra medlemsstaternes side for at sikre, at de nationale SOLVIT-centre**⁶⁰ har tilstrækkelige og passende menneskelige ressourcer. Kontrol af nationale foranstaltninger, inden de vedtages, har vist sig at være særligt effektiv til at forebygge konflikter med reglerne for det indre marked. SOLVIT har været i stand til at løse mere end 2000 sager i 2021⁶¹ med en gennemsnitlig løsningsprocent på 87 %.

Anmeldelsesmekanismen i henhold til **direktivet om gennemsigtighed i det indre marked (SMTD-anmeldelsessystemet)**⁶² har udviklet sig til et reelt forebyggende redskab, der styrker dialogen og samarbejdet mellem medlemsstaterne og Kommissionen på et tidligt tidspunkt, f.eks. med hensyn til lavemissionstransport eller genanvendelse og reduktion af affald.

For at forbedre overholdelsen af reglerne for det indre marked har Kommissionen til hensigt at **forenkle medlemsstaternes anmeldelsespligt ved at oprette et fælles kontaktpunkt** for anmeldelser vedrørende det indre marked. Medlemsstaterne anvender i øjeblikket en række forskellige anmeldelseshjælpemidler, der er oprettet i henhold til forskellige retsakter om det indre marked, men et enkelt anmeldelsessystem vil gøre det muligt for medlemsstaterne at færdiggøre alle meddelelser på ét sted.

På området for tjenesteydelser lancerer Kommissionen også en prioriteret proces med henblik på **sammen med medlemsstaterne at tackle hindringerne for den frie bevægelighed for tjenesteydelser i industrielle økosystemer med et højt serviceindhold**, som ikke har nået deres potentiale for grænseoverskridende handel. Disse økosystemer er navnlig bygge- og anlægsvirksomhed, detailhandel, turisme og erhvervstjenester.

Mange hindringer er ikke tilsigtede — de er ofte blot resultatet af forskellige måder at gøre tingene på, som er udformet på forskellige tidspunkter i de forskellige medlemsstater, og som fokuserer på nationale eller lokale hensyn. De er måske ikke i klar modstrid med traktaten eller harmoniserede regler. Men de kan stadig hæmme grænseoverskridende virksomhed betydeligt. På trods af de fordele, vi alle kan drage af mere gnidningsløs samhandel, kan stærke særinteresser, andre mere politisk synlige prioriteter og/eller almindelig passivitet desuden stå i vejen for praktiske løsninger. Kommissionen kan ikke være den eneste stemme for det indre markeds interesser, idet den handler gennem sine beføjelser til håndhævelse og mødeindkaldelse. Det indre marked har også brug for en særlig stemme i de nationale forvaltninger. Kommissionen foreslår derfor, at hver medlemsstat opretter et særligt **kontor for det indre marked, der skal tackle hindringerne for det indre marked**. Et sådant kontor bør have en overordnet ledelse og passende ressourcer og et stående mandat til proaktivt at rejse spørgsmål og foreslå løsninger inden for det nationale beslutningssystem⁶³. Dette arbejde vil være et supplement til samarbejdshjælpemidler som SOLVIT og SMET og kan navnlig bidrage til at tackle de resterende hindringer for tjenesteydelser.

⁶⁰ [Nationale SOLVIT-centre — Europa-Kommissionen \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/solvit/).

⁶¹ SOLVIT's Helping Hand in the Single Market: celebrating 20 years
https://ec.europa.eu/solvit/docs/2022/anniversary_report_web_en.pdf.

⁶² [Direktivet om gennemsigtighed i det indre marked — EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/da/TXT/?uri=CELEX:32019L0026).

⁶³ Dets rolle bør tilpasses forskellige forvaltningssystemer, f.eks. i føderale systemer, eller hvor der er betydelig decentralisering.

Det er yderst vigtigt **at forhindre, at der opstår nye handelshindringer**, og det er især relevant i servicesektoren, hvor mangfoldigheden af national regulering og stærke særinteresser har begrænset evnen til at opnå større integration i det indre marked. I henhold til **tjenesteydelsesdirektivet** skal medlemsstaterne sikre, at de nye bestemmelser, som de indfører, er berettigede og forholdsmæssige, navnlig med hensyn til restriktioner såsom territoriale begrænsninger, regler om virksomhedsejerskab eller faste takster. Tjenesteydelsesdirektivet forpligter også medlemsstaterne til at underrette Kommissionen og de øvrige medlemsstater om sådanne nye krav.

Desuden har **direktivet om proportionalitetstest** siden 2020 givet medlemsstaterne en ramme til at vurdere og forklare, hvorfor eventuelle nye nationale regler er ikkediskriminerende og forholdsmæssige, inden de træder i kraft. Det finder imidlertid kun anvendelse på en del af tjenesteydelsesøkonomien, nemlig regulerede liberale tjenesteydelser. Kommissionen har til hensigt sammen med medlemsstaterne at undersøge, hvordan man bedst kan udnytte denne ramme for tjenesteydelser som helhed og ikke kun for erhverv. Dette vil ske ved at tilpasse anmeldelsesværktøjet i tjenesteydelsesdirektivet og give medlemsstaterne yderligere målrettet vejledning om anvendelsen af disse proportionalitetskriterier. Dette vil bidrage væsentligt til bedre og mindre restriktiv regulering og undgå anvendelse af omkostningskrævende og unødvendigt konfrontatorisk efterfølgende håndhævelse.

En stor gruppe medlemsstater er begyndt at samarbejde med Kommissionen om frivilligt at indføre en **fælles e-erklæring for udstationerede arbejdstagere**⁶⁴. Kommissionen opfordrer indtrængende alle medlemsstater til at arbejde på at afslutte deres arbejde inden udgangen af 2023.

Der er behov for et **fornyet politisk engagement** på alle niveauer for at forbedre anvendelsen og håndhævelsen af reglerne for det indre marked og opfylde tidligere tilsagn⁶⁵. Kommissionen vil regelmæssigt gøre de **nationale myndigheder med ansvar for det indre marked opmærksomme på resultaterne af resultattavlen for det indre marked**, navnlig i Rådet for Konkurrenceevne. Under drøftelserne bør man vurdere fremskridtene med hensyn til at nå målene, identificere potentielle yderligere tiltag for at forbedre medlemsstaternes resultater med hensyn til at håndhæve reglerne for det indre marked og mindske unødvendige og uforholdsmæssige hindringer.

Kommissionen henviser til sin tidligere opfordring til medlemsstaterne om at forpligte sig til at begrænse gennemførelsesunderskuddet til 0,5 % for alle direktiver⁶⁶ og til 0 % for direktiver, hvis gennemførelse er mere end to år forsinket⁶⁷. Kommissionen henviser

⁶⁴ I begyndelsen af 2023 og efter høringer og en gennemførlighedsundersøgelse blev 20 medlemsstater enige om at arbejde hen imod en fælles formular som bebudet i ajourføringen af industristrategien i 2021.

⁶⁵ Målet om et gennemførelsesunderskud på 1 % (procentdel af direktiverne om det indre marked, som endnu ikke er fuldt ud anmeldt til Kommissionen) som fastsat af Det Europæiske Råd den 8.-9. marts 2007 i Bruxelles, og et gennemførelsesmål på 0 % for direktiver, hvis gennemførelse er mere end to år forsinket, som fastsat af Det Europæiske Råd i Barcelona den 15.-16. marts 2002.

⁶⁶ Målet om et gennemførelsesunderskud på 0,5 % som foreslået af Kommissionen i akten for det indre marked COM/2011/0206.

⁶⁷ Gennemførelsesmålet på 0 % for direktiver, hvis gennemførelse er mere end to år forsinket, blev fastsat af Det Europæiske Råd den 15.-16. marts 2002 i Barcelona.

ligeledes til sit tidligere forslag om at begrænse overensstemmelsesunderskuddet til 0,5 % for alle direktiver⁶⁸. For så vidt angår sager vedrørende manglende meddelelse af gennemførelsesforanstaltninger har Kommissionen desuden foreslået et mål på 12 måneder fra fremsendelsen af åbningsskrivelsen til afgørelsen af sagen eller til at indbringe traktatbrudssager for Domstolen⁶⁹.

På grundlag af ovenstående **foreslår Kommissionen at fastsætte konkrete mål for håndhævelse** med henblik på at **begrænse både gennemførelses- og overensstemmelsesunderskuddet til 0,5 %**. Kommissionen foreslår også, at der fastsættes et **benchmark for SOLVIT** med henblik på at løse mindst 90 % af sagerne inden for 12 måneder i hver medlemsstat. Kommissionen vil også redegøre for sine bemærkninger om de fremskridt, der er gjort med hensyn til at løse hindringer for det indre marked i forbindelse med samarbejdsværktøjer som f.eks. SMET.

3.2. Fortsat fremme af det indre markeds grønne og digitale dimensioner

Det indre marked vil være afgørende for EU's **grønne omstilling og den cirkulære økonomi**. EU er nødt til at fastholde sin førerposition inden for rene teknologier og sin konkurrencefordel med hensyn til dekarbonisering for at kunne skabe en nulemissionsøkonomi. Vi er nødt til at anvende materialer og andre ressourcer mere effektivt og gå over til en cirkulær økonomi, der bevarer værdien af materialer i produkter og minimerer affald. Handlingsplanen for den cirkulære økonomi er ved at blive iværksat med ambitiøse mål for at fremme den grønne og den digitale omstilling.

Fælles regler, der gælder i hele EU, vil gøre det lettere for virksomhederne at tage udfordringen op og dermed nå vores mål — også potentielt på globalt plan. **Regler for miljøvenligt design af bæredygtige produkter** letter og øger genvinding og genanvendelse af materialer fra produkter ved afslutningen af deres livscyklus og minimerer produktionen af affald. **Produktpasinitiativet** vil give forbrugere og operatører let adgang til oplysninger om produkters overensstemmelse samt genanvendt og genanvendeligt indhold i produkter.

EU's ramme for bæredygtig finansiering tilbyder værktøjer, der hjælper privat kapital med at investere i grønne aktiviteter og finansiere omstillingen. EU-klassificeringssystemet indeholder en liste over bæredygtige økonomiske aktiviteter, der er skræddersyet til investorer, der søger efter rene teknologiinvesteringer og bæredygtige investeringer.

Selv om den nuværende udformning af EU's elektricitetsmarked gennem mange år har skabt et effektivt og velintegreret marked, som har tilskyndet til udbredelse af vedvarende og kulstoffattig energi og rene fleksible teknologier, har den seneste energikrise fremhævet en række mangler, som har udsat husholdninger og virksomheder for betydelige prisstigninger med indvirkning på deres elregninger. Som reaktion på krisen vedtog EU en værktøjsskasse for energipriser med foranstaltninger til håndtering af høje priser (herunder indkomststøtte, skattelettelser og foranstaltninger til besparelse og lagring af gas) samt REPowerEU-planen

⁶⁸ Mål for overensstemmelsesunderskuddet på 0,5 foreslået af Kommissionen i akten for det indre marked COM/2011/0206.

⁶⁹ Meddelelse fra Kommissionen — EU-retten: Bedre resultater gennem bedre anvendelse C/2016/8600

med yderligere foranstaltninger og finansiering til fremme af energieffektivitet og vedvarende energi med henblik på at mindske afhængigheden af russiske fossile brændstoffer. Kommissionen har foreslået en reform af elektricitetsmarkedets udformning⁷⁰.

Digitaliseringen er udbredt og en del af vores dagligdag. Det er en vigtig drivkraft for Unionens konkurrenceevne, velstand og velfærd i vores samfund. **Forordningen om digitale tjenester** og **forordningen om digitale markeder** giver Kommissionen nye direkte beføjelser, undersøgelsesbeføjelser og håndhævelsesbeføjelser, som allerede er kendt på visse andre områder, såsom konkurrencelovgivning eller finansiell regulering. Kommissionen er fast besluttet på at træffe alle nødvendige undersøgelses- og håndhævelsesforanstaltninger og anvende sine tilsynsbeføjelser over for meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner samt gatekeepere, hvis de ikke overholder deres forpligtelser i henhold til forordningen om digitale tjenester eller forordningen om digitale markeder.

Europæere i hele det indre marked har brug for adgang til **pålidelig, hurtig og sikker konnektivitet** i hele Unionen, hvilket sikrer, at alle kritiske infrastrukturer i EU, herunder elektronisk kommunikation og digitale infrastrukturer, er meget sikre. Sideløbende med forslaget til en **forordning om gigabitinfrastruktur**, der blev vedtaget den 23. februar, har Kommissionen iværksat en bred sonderende høring om konnektivitetssektorens fremtid. Høringen undersøger også, hvordan vi kan **bevæge os i retning af et ægte indre marked for elektronisk kommunikation**. Dette vil i sidste ende gavne borgerne ved at give dem bedre og billigere telekommunikationstjenester.

Den europæiske datastrategi fra 2020 har til formål at skabe et ægte indre marked for data, hvor de europæiske regler om privatlivets fred og databeskyttelse overholdes fuldt ud, og der er juridisk klarhed om, hvem der kan få adgang til og anvende dataene, og på hvilke betingelser. Kommissionen foreslog dataforordningen i februar 2022 for at fastlægge den grundlæggende ramme for at sikre retfærdighed i det digitale miljø, stimulere et konkurrencedygtigt datamarked, åbne muligheder for datadreven innovation og gøre data mere tilgængelig for alle. Den generelle ramme vil blive understøttet af oprettelse og sammenkobling af **fælles europæiske dataområder** inden for strategiske sektorer og områder af offentlig interesse.

Sideløbende med offentliggørelsen af denne meddelelse **lancerer Kommissionen et dataområde for offentlige indkøb**⁷¹, som vil sikre mere tilgængelige data af bedre kvalitet for offentlige kontrakter, som tegner sig for ca. 2 bio. EUR (næsten 13,6 % af EU's BNP)⁷². Dette dataområde vil skabe lige vilkår for virksomheder, der afgiver bud på offentlige indkøbsprojekter overalt i EU. Det vil være et særligt nyttigt redskab for SMV'er. Det vil hjælpe offentlige indkøbere og virksomheder med at forbedre deres investerings- og udbudsstrategier og give alle interessenter større gennemsigtighed og mere valuta for pengene.

⁷⁰ COM(2023) 148 final.

⁷¹ C(2023) 1696.

⁷² Indtil videre er kun en lille del af dataene fra kun 20 % af alle udbud tilgængelige og søgbare på ét sted, nemlig EU-databasen Tenders Electronic Daily (TED). 80 % af dataene er spredt i forskellige formater og i flere systemer på tværs af medlemsstaterne.

Efter årtiers drøftelser vil enhedspatentet endelig blive en realitet i juni 2023. Dette markerer en **længe ventet uddybning af det indre marked for teknologi**. Patenter er de mest magtfulde intellektuelle ejendomsrettigheder, som er afgørende for investeringer i den digitale omstilling. Simuleringer tyder på, at enhedspatentet kan medføre en stigning på 1,8 mia. EUR i årlige udenlandske direkte investeringer i EU⁷⁴. Enhedspatentet vil blive ledsaget af en reform af standardessentielle patenter, der **fastsætter de globale licensstandarder** på en måde, der maksimerer FoU-investeringer foretaget af både indehavere og brugere af EU's standardessentielle patenter.

EU spiller også en aktiv rolle på det skattepolitiske område for at tackle forvridninger og sikre et velfungerende indre marked. For eksempel vil forslaget om **momsen i den digitale tidsalder**⁷⁶ i høj grad bidrage til at styrke det indre marked ved yderligere at forenkle momsforpligtelserne for erhvervsdrivende, navnlig SMV'er, og ved at foreslå et krav om digital indberetning, som vil forhindre yderligere fragmentering i EU. Erhvervslivet i Europa: En ramme for indkomstbeskatning (BEFIT), som i øjeblikket er under udarbejdelse, vil indføre et fælles selskabsskatteregelsæt for EU og skabe en sammenhængende tilgang til erhvervsbeskatning i hele EU.

⁷³ Det europæiske sundhedsdataområde (europa.eu).

⁷⁴ <https://www.epo.org/service-support/publications.html?pubid=162#tab3>.

⁷⁵ Dette pas supplerer systemet til elektronisk udveksling af oplysninger om social sikring (EESSI), som muliggør udveksling mellem myndigheder ved at lette interaktionen og udvekslingen mellem mobile borgere, socialsikringsinstitutioner og andre relevante offentlige forvaltninger (f.eks. arbejdstilsyn og sundhedstjenesteydere), hvilket gør det muligt at foretage reeltidskontrol af socialsikringsrettigheder, herunder af de aktører, der ikke har adgang til EESSI-systemet.

⁷⁶ Jf. (COM(2022) 701 final).

https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation-1/value-added-tax-vat/vat-digital-age_en.

geopolitiske udfordringer og bevare deres produktionsfaciliteter i det indre marked, er det yderst vigtigt at bevare dets integritet og lige vilkår med producenter i tredjelande. Et centralt mål med toldreformen er således at håndhæve EU-reglerne ved de ydre grænser mere effektivt, herunder forbud og restriktioner⁷⁷.

En vellykket omstilling til en grøn og digital økonomi kræver en arbejdsstyrke med de nødvendige uddannelsesfærdigheder. Allerede i dag erklærer 77 % af virksomhederne, at de kæmper for at finde medarbejdere med de nødvendige færdigheder⁷⁸. Et vigtigt redskab til at sikre, at virksomheder har adgang til færdigheder, når og hvor de har brug for dem, er **EU's system for erhvervsmæssig mobilitet**, som allerede har gjort det muligt for 800 000 personer at udøve deres erhverv i en anden medlemsstat siden 1997. Siden 2013 har indførelsen af det **europæiske erhvervspas og en fælles uddannelsestest** fremmet mobiliteten, men kun inden for et begrænset antal erhverv. For at udnytte dette potentiale og gøre anerkendelsen af erhvervsmæssige kvalifikationer i andre medlemsstater hurtigere og lettere for flere vil Kommissionen sammen med medlemsstaterne undersøge muligheden for at anvende disse og lignende værktøjer mere bredt. Kommissionen vil desuden i 2023 fremlægge et **forslag om at lette anerkendelsen af tredjelandstatsborgeres kvalifikationer** for at gøre det indre marked mere attraktivt for talenter og faglærte arbejdstagere fra lande uden for EU. Kommissionen vil også afprøve det europæiske certifikat for digitale færdigheder for at sikre et minimumsniveau af kvalitet af digital kvalificering og opkvalificering og anerkendelse heraf i hele EU. Sideløbende hermed vil vi færdiggøre det europæiske uddannelsesområde senest i 2025 og yderligere styrke den digitale og grønne dimension af medlemsstaternes uddannelsessystemer, gøre det lettere for lærende og lærere at arbejde på tværs af det indre marked og gøre det lettere for forskere og universiteter at samarbejde.

* * *

4. KONKLUSIONER

Det indre marked har gavnet borgerne, virksomhederne og EU som helhed i økonomisk, social og geopolitisk henseende. Selv om disse fordele er ubestridte, skal der fortsat gøres en yderligere fælles indsats for at **undersøge og finde løsninger** med henblik på at drage yderligere fordel af det stadigt uudnyttede potentiale. Det indre marked vil også fortsat skulle **tilpasses de nye realiteter** i det geopolitiske miljø, den teknologiske udvikling, den grønne

⁷⁷ Et andet eksempel på et styrket samarbejde mellem told- og markedsovervågningsmyndighederne er det nyligt vedtagne EU-kviksrankemiljø på toldområdet, som sikrer sammenkobling af de nationale toldsystemer: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/2399 af 23. november 2022 om oprettelse af Den Europæiske Unions kviksrankemiljø på toldområdet og om ændring af forordning (EU) nr. 952/2013 (EUT L 317 af 9.12.2022, s. 1).

⁷⁸ [Årlig rapport om det indre marked 2023](#), s. 23.

og den digitale omstilling og behovet for at styrke EU's konkurrenceevne og produktivitet på lang sigt.

Oprettelsen af det indre marked for 30 år siden var resultatet af en fælles indsats. **Fremadrettet** er vi nødt til fortsat at maksimere fordelene ved det indre marked i forbindelse med disse nye realiteter. For det første er der behov for et fornyet fokus på at tackle hindringer på de områder, der er mest relevante for hele økonomien, såsom tjenesteydelser, kapitalmarkeder, energimarkeder, digitale markeder og datamarkeder. For det andet skal håndhævelsesaktiviteterne fokusere på områder med det største uudnyttede potentiale såsom erhvervstjenester, detailhandel, byggeri og turisme. For det tredje er der behov for klare benchmarks for at afhjælpe de mangler, der er forbundet med gennemførelsen og anvendelsen af EU-reglerne, mindske de administrative hindringer og forbedre erhvervsklimaet.

Kommissionen vil overvåge fremskridtene på grundlag af resultattavlen for det indre marked og andre relevante kilder vedrørende håndhævelse og erhvervsklimaet samt fremskridt inden for rammerne af SOLVIT og samarbejdsværktøjer såsom SMET.

På grundlag af ovennævnte elementer vil Kommissionens rapportering om fremskridt med hensyn til **håndhævelse og gennemførelse af reglerne for det indre marked og om håndtering af hindringer for det indre marked danne grundlag for drøftelserne i Rådet og Det Europæiske Råd**. Stats- og regeringscheferne opfordres til hvert år at drøfte den respektive udvikling i forbindelse med Det Europæiske Råds forårsmøde.

Alt dette vil kræve **en fælles indsats i fællesskab med alle aktører** — Europa-Parlamentet, medlemsstaterne, Kommissionen samt virksomheder, SMV'er og civilsamfundsorganisationer — som hver især har deres rolle at spille.

Kommissionen opfordrer ledere, regeringer, lovgivere og arbejdsmarkedets parter til at benytte dette års fejring af det indre marked som **en anledning til at intensivere indsatsen for at sikre, at det indre marked fortsat opfylder sin mission og hele tiden optimeres til gavn** for borgere og virksomheder. Det er nødvendigt løbende at overveje, hvordan det indre markeds fremtid skal forme sig i de kommende 30 år.